

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
ELEANOR SHARPSTON,
predstavljeni 19. decembra 2018¹

Zadeva C-431/17

**Monachos Eirinaios, kata kosmon Antonios Giakoumakis tou Emmanouil
proti
Dikigorikos Syllogos Athinon**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložil Symvoulío tis Epikrateias (državni svet, Grčija))

„Direktiva 98/5/ES – Člen 3 – Člen 6 – Registracija meniha kot odvetnika v državi članici, ki ni država, v kateri je pridobil poklicno kvalifikacijo – Nacionalni predpisi, ki nasprotujejo registraciji“

1. Ali je mogoče služiti dvema gospodarjema? Če je eden od teh gospodarjev Bog, se lahko kristjan najprej zgleduje po evangelijih: „Nihče ne more služiti dvema gospodarjema. Ali bo enega sovražil in drugega ljubil, ali pa se bo enega držal in drugega zaničeval. Ne morete služiti Bogu in mamonu“. ² (Brezhibna izmenjava pravnih mnenj med Jezusom iz Nazareta in odvetnikom, ki je ohranjena v paraboli o Usmiljenem Samarijanu, pa jasno kaže, da je popolnoma mogoče služiti Bogu in biti v pravnem poklicu. ³) Če se želi menih registrirati kot odvetnik pri odvetniški zbornici države članice, ki ni tista, v kateri je pridobil poklicni naziv, in torej služiti tako pravici kot Bogu, se je treba obrniti tudi k Direktivi 98/5/ES. ⁴

2. S tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe Symvoulío tis Epikrateias (državni svet, Grčija; v nadaljevanju: predložitveno sodišče) sprašuje, ali je združljivo z Direktivo 98/5, da pristojni organi zavrnejo registracijo Monachos Eirinaios, ⁵ ki je menih v samostanu v Grčiji, kot odvetnika, ki opravlja poklic v skladu s poklicnim nazivom iz svoje matične države, z obrazložitvijo, da menihov v skladu z nacionalnim pravom enostavno ni mogoče vpisati v imenike odvetniških zbornic. To pa pripelje do vprašanja, kako uskladiti določbe Direktive 98/5 v zvezi z *registracijo* odvetnikov, ki poklic opravljajo pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, pri čemer te določbe uvajajo obveznosti, z določbami, ki se nanašajo na pravila *poklicnega ravnanja*, ki veljajo za take odvetnike, in ki državam članicam prepuščajo široko diskrecijsko pravico. Sodišče bo moralo zagotoviti, da se direktiva razlaga skladno in povezano.

¹ Jezik izvirnika: angleščina.

² „Ο δε ς δύναται δυς κυρίοις δουλεύειν· γ ρ τὸν να μισήσει κα τὸν τερον γαπήσει, νὸς νθέζεται κα το τέρου καταφρονήσει. Ο δύνασθε Θε δουλεύειν κα μαμων“, Matej, 6:24.

³ Luka, 10:25–37.

⁴ Direktiva 98/5/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 za olajšanje trajnega opravljanja poklica odvetnika v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je bila kvalifikacija pridobljena (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 3, str. 83), ki je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Sveta 2013/25/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju pravice do ustanavljanja in svobode opravljanja storitev zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL 2013, L 158, str. 368).

⁵ Običajni prevod „Monachos Eirinaios“ v angleščino, ki je izvirni jezik teh sklepnih predlogov, bi bil „Brother Eirinaios“ (brat Eirinaios). Vendar bom tu uporabljala izraz „Monachos“ (menih), da bi se izognila različnim dojemanjem in konotacijam, ki bi lahko spremljale različne jezikovne različice.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 98/5

3. V uvodni izjavi 1 Direktive 98/5 je poudarjen pomen, ki ga ima možnost državljanov držav članic, da opravljajo poklic bodisi s samozaposlitvijo ali redno zaposlitvijo v drugi državi članici kakor tisti, v kateri so pridobili svoje poklicne kvalifikacije. V uvodnih izjavah 2 in 3 je pojasnjeno, da direktiva ponuja alternativne možnosti k Direktivi 89/48 za sprejem v poklic odvetnika v državi članici gostiteljici.⁶

4. V skladu z uvodno izjavo 5 je ukrepanje „upravičeno na ravni Skupnosti, ne le ker v primerjavi s splošnim sistemom za priznavanje diplom zagotavlja odvetnikom lažji način, kako se lahko vključijo v poklic v državi članici gostiteljici, ampak tudi zato, ker z omogočanjem odvetnikom, da opravljajo poklic pod poklicnimi nazivi iz svoje matične države na trajni podlagi v državi članici gostiteljici, zadovoljuje potrebe uporabnikov pravnih storitev, ki zaradi naraščajočih trgovinskih tokov, izhajajočih predvsem iz notranjega trga, iščejo nasvete pri opravljanju čezmejnih transakcij, kjer se pogosto prekrivajo mednarodno pravo, pravo Skupnosti in nacionalna zakonodaja“.

5. V uvodni izjavi 6 je prav tako pojasnjeno, da je ukrepanje prav tako upravičeno, „ker le nekaj držav članic na svojem ozemlju že dopušča opravljanje dejavnosti odvetnikom, kako drugače kakor z zagotavljanjem storitev, iz drugih držav članic, ki opravljajo ta poklic pod poklicnimi nazivi iz svojih matičnih držav; [...] v državah članicah, kjer ta možnost obstaja, [se] praktične podrobnosti, na primer glede področja dejavnosti in obveznosti registracije pri pristojnih organih, precej razlikujejo; [...] takšna raznolikost položajev vodi v neenakost in izkrivljanje konkurence med odvetniki iz držav članic in pomeni oviro za prosti pretok; [...] le z direktivo, določajočo pogoje za opravljanje tega poklica, drugačno od zagotavljanja storitev odvetnikov, ki opravljajo poklic pod poklicnimi nazivi iz svoje matične države, [je mogoče] rešiti te težave in ponuditi enake možnosti odvetnikom in uporabnikom pravnih storitev v vseh državah članicah“.

6. V uvodni izjavi 7 je navedeno, da Direktiva ne določa nobenih pravil v zvezi s povsem domačimi situacijami, pri tistih, pri katerih že učinkuje na nacionalna pravila, ki urejajo odvetniški poklic, pa tega ne dela bolj, kolikor je potrebno za učinkovito doseganje njenega cilja. Direktiva še posebno ni v škodo nacionalni zakonodaji, ki ureja dostop do odvetniškega poklica in njegovo opravljanje pod poklicnim nazivom, uporabljenim v državi članici gostiteljici.

7. V uvodni izjavi 8 je pojasnjeno, da „bi bilo treba od odvetnikov, ki jih zajema ta direktiva, zahtevati registracijo pri pristojnem organu v državi članici gostiteljici, da bi lahko ta organ zagotovil spoštovanje pravil poklicnega ravnanja, ki so v veljavi v tej državi; [...] učinek takšne registracije glede sodnih pristojnosti in ravni in vrst sodišč, pred katerimi lahko odvetniki opravljajo poklic, določa zakon, veljaven za odvetnike v državi članici gostiteljici“.

8. V uvodni izjavi 9 je navedeno, da „bi morali odvetniki, ki niso vključeni v poklic v državi članici gostiteljici, opravljati poklic v tej državi pod poklicnimi nazivi iz svoje matične države, da bi zagotovili pravilno obveščenost uporabnikov in da bi razlikovali med takšnimi odvetniki in odvetniki iz države članice gostiteljice, ki opravljajo poklic pod poklicnim nazivom, kakršen se tam uporablja“.

⁶ Direktiva Sveta z dne 21. decembra 1988 o splošnem sistemu priznavanja visokošolskih diplom, pridobljenih s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, ki traja najmanj tri leta (89/48/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 337), ki je bila razveljavljena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL 2005, L 255, str. 22).

9. Člen 1(1) Direktive opredeljuje njen namen, in sicer olajšanje trajnega opravljanja poklica odvetnika v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je bila poklicna kvalifikacija pridobljena. Člen 1(2) opredeljuje „odvetnika“ kot „vsako osebo, ki je državljani kake države članice in je pooblaščen za opravljanje poklicnih dejavnosti pod enim od naslednjih poklicnih nazivov: [...] Grčija: Δικηγόρος [Dikigoros] [...] Ciper: Δικηγόρος [Dikigoros]“.

10. Člen 2 določa pravico vsakega odvetnika, da trajno opravlja dejavnosti, podrobno našteje v členu 5, pod poklicnim nazivom iz svoje matične države v drugi državi članici.

11. Člen 3 določa:

„1. Odvetnik, ki želi opravljati poklic v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je pridobil svojo poklicno kvalifikacijo, se mora registrirati pri pristojnem organu v tej državi.

2. Pristojni organ v državi članici gostiteljici registrira odvetnika po predložitvi potrdila, ki dokazuje njegovo registracijo pri pristojnem organu v matični državi članici. Zahteva lahko, da potrdilo, če ga predloži pristojni organ matične države članice, ne sme biti staro več kakor tri mesece. O registraciji obvesti pristojni organ v matični državi članici.“

12. Člen 4 določa, da če odvetnik opravlja poklic v državi članici gostiteljici pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, „mora biti ta naziv izražen v uradnem jeziku ali enem od uradnih jezikov njegove matične države članice, razumljivo in tako, da se je mogoče izogniti mešanju s poklicnim nazivom iz države članice gostiteljice“.

13. Člen 5(1) določa, da odvetnik, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, opravlja „enake dejavnosti kot odvetnik, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom v državi članici gostiteljici“. Med drugim lahko „daj[e] pravn[e] nasvet[e] [...] o zakonodaji [svoje] matičn[e] držav[e] članic[e], o zakonodaji Skupnosti, o mednarodnem pravu in o zakonodaji države članice gostiteljice. V vsakem primeru pa mora spoštovati procesna pravila, ki se uporabljajo na nacionalnih sodiščih“.

14. Člen 6(1) določa, da „[n]e glede na pravila poklicnega ravnanja, ki veljajo za odvetnika v njegovi matični državi članici, veljajo za odvetnika, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, enaka kakor za odvetnike, ki opravljajo poklic pod ustreznim poklicnim nazivom iz države članice gostiteljice, v zvezi z vsemi dejavnostmi, ki jih opravlja na njenem ozemlju.“ V skladu s členom 6(3) lahko država članica gostiteljica „zahteva od odvetnika, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, da bodisi sklene poklicno škodno zavarovanje ali postane član poklicnega jamstvenega sklada v skladu s pravili, ki jih ta država določi za poklicne dejavnosti, izvedene na njenem ozemlju“.

15. Člen 7 Direktive se nanaša na disciplinske postopke, če odvetnik, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, ne izpolni veljavnih obveznosti v državi članici gostiteljici. V skladu s členom 7(1) „se uporabijo procesna pravila, kazni in pravna sredstva, predvidena v državi članici gostiteljici“. Člen 7, od (2) do (5), določa:

„2. Pred sprožitvijo disciplinskega postopka proti odvetniku, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, pristojni organ v državi članici gostiteljici, kakor hitro je mogoče, obvesti pristojni organ v matični državi članici in mu preskrbi vse pomembne podrobnosti.

[To] se smiselno uporabi, kadar disciplinski postopek sproži pristojni organ matične države članice [...]

3. Brez vpliva na pristojnost odločanja organa države članice gostiteljice, ta organ sodeluje ves čas disciplinskega postopka s pristojnim organom v matični državi članici. [...]

4. Pristojni organ v matični državi članici odloča v skladu s svojimi lastnimi procesnimi in materialnimi pravili, upošteva odločbe pristojnega organa v državi članici gostiteljici, v zvezi z odvetnikom, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države.

5. Čeprav ni predpogoj za odločitev pristojnega organa v državi članici gostiteljici, da pristojni organ v matični državi članici začasno ali trajno odvzame dovoljenje za opravljanje poklica, to samodejno povzroči, da se zadevnemu odvetniku začasno ali trajno prepove opravljanje poklica pod poklicnim nazivom iz njegove matične države v državi članici gostiteljici.“

16. Člen 9 določa, da je treba „[v] odločbah o zavrnitvi registracije iz člena 3 ali o preklicu takšne registracije in v odločbah, s katerimi se nalagajo disciplinski ukrepi, [...] navesti razloge, na katerih temeljijo“. Proti takšnim odločbam mora biti na voljo pravno sredstvo pred sodiščem.

Nacionalno pravo

Uredba predsednika republike 152/2000

17. Direktiva 98/5 je bila v grško zakonodajo prenesena z uredbo predsednika republike št. 152/2000, o olajšanju trajnega opravljanja poklica odvetnika v Grčiji za odvetnike, ki so pridobili kvalifikacijo v drugi državi članici Evropske unije (Proedriko Diatagma 152/2000, Diefkolynsi tis monimis askisis tou dikigorikoy epaggelmatos stin Ellada apo dikigorous pou apektisan ton epaggelmatiko tous titlo se allo kratos-melos tis EE; v nadaljevanju: uredba predsednika republike).

18. Člen 5(1) določa, da se mora oseba, če želi opravljati poklic odvetnika v Grčiji, vpisati v imenik odvetniške zbornice tam, kjer namerava opravljati svojo poklicno dejavnost, in mora na tem zemljepisnem območju imeti pisarno. Člen 5(2) določa, da o zahtevi za registracijo odloči svet navedene odvetniške zbornice po predložitvi teh potrdil: (i) uradni dokument, ki dokazuje državljanstvo države članice; (ii) potrdilo o nekaznovanosti prosilca in (iii) potrdilo o vpisu, ki ga je izdal pristojni organ matične države, ki je podelila poklicni naziv, ali drugi pristojni organ matične države.

19. Poleg tega člen 8(1) določa, da „za odvetnika ne glede na pravila poklicnega ravnanja, ki zanj veljajo v matični državi, za vse dejavnosti, ki jih opravlja na ozemlju Helenske republike, veljajo ista pravila poklicnega ravnanja kot za druge odvetnike, ki so člani zadevne odvetniške zbornice. Natančneje, zanj veljajo [...] pravila, ki urejajo opravljanje odvetniške dejavnosti v Helenski republiki, zlasti tista, ki se nanašajo na nezdružljivost in na opravljanje dejavnosti, ki niso povezane z odvetniško, na poklicno tajnost, na poklicno etiko, na oglaševanje, na poklicni ugled in na korektno opravljanje nalog“.

Zakonik o odvetništvu

20. Člen 1 zakona 4194/2013 (Kodikas dikigoron; v nadaljevanju: zakonik o odvetništvu) določa, da je odvetnik javni uslužbenec, čigar naloge so temeljni kamen pravne države. Odvetnik med opravljanjem svojih dolžnosti zadeve obravnava v skladu s svojo strokovno presojo in ne sprejema priporočil ali navodil, ki so v nasprotju z zakonom ali nezdružljivi z interesi njegove stranke.⁷

21. Člen 6 je naslovljen „Pogoji za opravljanje odvetniškega poklica – zadržki“. Določa dva pozitivna pogoja, ki morata biti izpolnjena za opravljanje odvetniškega poklica, in sicer (i) grško državljanstvo ali državljanstvo druge države članice ali države EGP in (ii) diploma iz prava, določa pa še štiri zadržke, med katerimi sta zadržka, da zadevna oseba ne sme biti duhovnik ali menih.

⁷ Člen 5.

22. Člen 7(1) je naslovljen „Izguba statusa odvetnika *ipso jure*“. Med drugim določa, da kdor je duhovnik ali menih ali kdor je imenovan na ali ima katero koli delovno mesto na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali kot javni uslužbenec pri pravni osebi javnega prava, izgubi status odvetnika *ipso jure* in se izbriše iz imenika odvetniške zbornice, katere član je.⁸ Odvetnik, za katerega velja člen 7(1), mora podati izjavo odvetniški zbornici, kjer je registriran, in odstopiti.⁹

23. Člen 23 določa, da mora odvetnik imeti sedež in pisarno na območju sodišča prve stopnje, pri katerem je vpisan kot odvetnik. Člen 82 določa, da odvetnik ne sme opravljati svojih storitev brezplačno, razen v nekaterih izjemnih primerih, ki so izrecno naštet.

Ustanovna listina Grške cerkve

24. Zakon 590/1977 o ustanovni listini Grške cerkve (Katastatikos Chartis tis Ekklesias tis Ellados) v členu 39 določa, da so samostani sakralni objekti, namenjeni asketskemu življenju moških ali žensk, ki se vanje umaknejo, v skladu z zaobljubo redovniškemu življenju ter s starimi kanoni in izročilom pravoslavne cerkve o redovniškem življenju. Samostani delujejo pod duhovnim nadzorom pristojnega škofa.

25. Člen 56(3) osebi, ki je vstopila v samostanski red, prepoveduje potovanje zunaj meja njenega cerkvenega območja brez dovoljenja njenega verskega predstojnika. Prav tako mora pridobiti dovoljenje škofa, da ostane neprekinjeno ali prekinjeno na drugem območju več kot dva meseca v istem koledarskem letu.

Zakon o cerkvenih sredstvih in upravljanju samostanov

26. Zakon 3414/1909 (Peri Genikou Ekklesiastikou Tameiou kai dioikiseos Monastirion, zakon o cerkvenih sredstvih in upravljanju samostanov) v členu 18 določa, da če oseba vstopi v samostanski red, vse njeno premoženje preide na samostan, razen deleža, ki je pridržan njenim dedičem v skladu z zakonom o dedovanju.

Dejansko stanje, postopek in vprašanje za predhodno odločanje

27. Brat Eirinaios je menih v samostanu v Grčiji.¹⁰ Prav tako je kvalificiran odvetnik in je bil od 11. decembra 2014 član Pagkyprios Dikigorikos Syllogos (ciprska odvetniška zbornica, v nadaljevanju: PDS).

28. 12. junija 2015 je vložil zahtevo za registracijo v Dikigorikos Syllogos Athinon (atenska odvetniška zbornica, v nadaljevanju: DSA) kot odvetnik, ki je svoj poklicni naziv pridobil v drugi državi članici. Upravni odbor DSA je 18. junija 2015 njegovo zahtevo zavrnil. Ta odločitev je temeljila na členu 8(1) uredbe predsednika republike, ki določa, da nacionalni predpisi o nezdružljivosti (izrecno za duhovnika ali meniha) veljajo tudi za odvetnike, ki želijo opravljati odvetniški poklic v Grčiji pod poklicnim nazivom iz svoje matične države.

29. Grško kvalificirani odvetnik se je 29. septembra 2015 zoper to odločitev pritožil pri predložitvenem sodišču.

⁸ Člen 7(1)(a) oziroma (c).

⁹ Člen 7(2).

¹⁰ Predložitveno sodišče je opisalo brata Eirinaiosa kot meniha v svetem samostanu Petra v Karditsi. Vendar je na obravnavi zastopnik brata Eirinaiosa navedel, da je trenutno na otoku Zakintos.

30. Omenjeno sodišče navaja, da pravila poklicnega ravnanja, ki veljajo za grške odvetnike, menihom ne dopuščajo, da opravljajo poklic odvetnika zaradi razlogov, kakršne navaja DSA, in sicer tega, da ni zagotovljena njihova neodvisnost, dvomov o njihovi zmožnosti, da se v celoti posvetijo svojim nalogam, dvomov, ali lahko obravnavajo spore, dvomov v zvezi z zahtevo po dejanskem (in ne navideznem) sedežu na območju upoštevnega sodišča prve stopnje in v zvezi z obveznostjo, da morajo storitve opravljati za plačilo. Če bi bila upoštevna odvetniška zbornica zavezana registrirati meniha v skladu s členom 3 Direktive 98/5, da bi lahko opravljal poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, bi bila potem zavezana, da takoj ugotovi, da je kršil pravila poklicnega ravnanja, določena z nacionalnim zakonom, kakor je dovoljeno v skladu s členom 6 tega zakona, saj ta pravila menihom prepovedujejo opravljati poklic odvetnika.

31. Predložitveno sodišče prav tako napoti na svojo sodno prakso, v kateri je odločilo, da prej veljavna določba zakonika o odvetništvu, ki je duhovnikom prepovedovala, da postanejo odvetniki, ni bila v nasprotju z načelom enakosti in svobodo opravljanja poklicne dejavnosti. Prvič, javni interes nalaga, da se odvetnik posveti izključno opravljanju svojih nalog, in drugič, opravljanje odvetniške dejavnosti vključuje ukvarjanje s spori, kar ni združljivo s statusom duhovnika.¹¹ Predložitveno sodišče je tudi že odločilo, da zadevna določba ni v nasprotju s členom 13 grške ustave, s členom 52 Pogodbe ES (zdaj člen 49 PDEU) (saj so se dejstva te prejšnje zadeve nanašala na povsem notranji položaj) ter s členom 9 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.¹²

32. Ob upoštevanju navedenega je predložitveno sodišče prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 3 Direktive 98/5/ES razlagati tako, da lahko nacionalni zakonodajalec prepove vpis meniha Grške cerkve kot odvetnika v register pristojnega organa druge države članice kakor tiste, v kateri je pridobil svoj poklicni naziv, da bi tam na podlagi poklicnega naziva iz svoje matične države opravljal poklicno dejavnost, ker menihi Grške cerkve v skladu z nacionalnim pravom ne morejo biti vpisani v imenike odvetniških zbornic, ker zaradi svojega statusa ne morejo dati jamstev, ki se štejejo za nujna za opravljanje poklica odvetnika?“

33. Brat Eirinaios, grška in nizozemska vlada ter Evropska komisija so predložili pisna stališča. Brat Eirinaios, DSA, grška vlada in Komisija so na obravnavi 18. septembra 2018 podali ustne navedbe.

Presoja

Pravo, ki se uporabi

34. Različne direktive se uporabijo za različne vidike položaja odvetnika, ki želi opravljati svoj poklic v drugi državi članici. Tako Direktiva 2005/36 ureja priznanje poklicnih kvalifikacij, medtem ko se Direktiva Sveta 77/249/EGS nanaša na svobodo opravljanja storitev.¹³ Direktiva 2006/123/ES se nanaša na široko paleto dejavnosti na notranjem trgu, vključno s pravnim svetovanjem v okviru ustanavljanja in opravljanja storitev.¹⁴ Direktiva 98/5 se uporablja za odvetnike, ki želijo trajno opravljati poklic odvetnika v državi članici gostiteljici.

¹¹ Predložitveno sodišče (občna seja), sodba št. 2368/1988.

¹² Predložitveno sodišče, sodba št. 1090/1989.

¹³ Direktiva Sveta z dne 22. marca 1977 o učinkovitem uresničevanju svobode opravljanja storitev odvetnikov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 52), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Sveta 2013/25/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju pravice do ustanavljanja in svobode opravljanja storitev zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL 2013, L 158, str. 368).

¹⁴ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL 2006, L 376, str. 36), uvodna izjava 33 in člen 1(1).

35. Nizozemska vlada je v svojem pisnem stališču navedla, da ker Direktiva 98/5 ne določa nobenih pravil poklicnega ravnanja za odvetnike, bi bilo mogoče usmeritev poiskati v drugih direktivah, ki bi se lahko uporabile.

36. S tem stališčem se ne strinjam.

37. Direktiva 77/249 ureja opravljanje storitev odvetnikov, ne pa svobode ustanavljanja.¹⁵ Postopek pred predložitvenim sodiščem pa se nanaša na zavrnitev odvetniške zbornice, da vpiše v imenik odvetnika, ki je pridobil poklicne kvalifikacije v drugi državi članici. Predmet vprašanja za predhodno odločanje je torej začetek opravljanja dejavnosti odvetnika, ki je urejen v Direktivi 98/5, ne pa svoboda opravljanja pravnih storitev.¹⁶

38. Direktiva 2005/36 se uporablja za odvetnike, ki želijo takoj začeti opravljati dejavnost pod poklicnim nazivom iz države članice *gostiteljice*. Ne vpliva na učinkovanje Direktive 98/5¹⁷ in v tem primeru ni pomembna. Brat Eirinaios je podal vlogo za registracijo opravljanja poklica odvetnika pod svojim ciprskim nazivom.

39. Direktiva 2006/123 se namreč uporablja za pravne storitve in pokriva ne samo opravljanje storitev, ampak tudi ustanovitve.¹⁸ Vendar se člen 25 te direktive, na katerega se je sklicevala nizozemska vlada v svojem pisnem stališču, uporabi zgolj za izvajanje multidisciplinarnih *gospodarskih* dejavnosti. Ker je brat Eirinaios vstopil v samostanski red – to je njegova „vzporedna dejavnost“, ki jo opravlja poleg dejavnosti odvetnika – ne spada pod to rubriko.

40. Položaj brata Eirinaiosa očitno spada na področje uporabe Direktive 98/5. Je odvetnik s poklicnim nazivom, ki velja v eni državi članici (ki torej spada pod osebno veljavnost Direktive 98/5, kot je opredeljena v členu 1(1) in (2) te direktive), ki želi trajno opravljati poklic v drugi državi članici pod poklicnim nazivom iz matične države članice (zaradi česar je torej podan čezmejni element in vsebinsko področje uporabe Direktive 98/5, kakor je opredeljeno v njenem členu 1(1)). Iz tega sledi, da je treba skladnost nacionalnih pravil, ki menihom prepovedujejo, da se registrirajo kot odvetniki pod poklicnim nazivom iz matične države članice, ker ne zagotovijo določenih jamstev, ki so potrebna za odvetnike, s pravom Unije presoјati na podlagi te direktive.

Uvodna pojasnila v zvezi z Direktivo 98/5

41. Namen Direktive 98/5 je namreč izboljšati svobodno gibanje odvetnikov s tem, da se olajša trajno opravljanje njihovega poklica v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je bila pridobljena poklicna kvalifikacija.¹⁹ (V nadaljevanju bom zaradi enostavnosti take odvetnike poimenovala „odvetniki migranti“.)

15 Druga uvodna izjava in člen 1 Direktive 77/249.

16 Glej člen 1(4) Direktive 98/5. Glej v tem smislu tudi sodbo z dne 2. decembra 2010, Jakubowska (C-225/09, EU:C:2010:729).

17 Uvodna izjava 42 Direktive 2005/36. Sodišče je v sodbi z dne 3. februarja 2011, Ebert (C-359/09, EU:C:2011:44) (zadeva, ki se je nanašala na Direktivo 89/48, ki je bila razveljavljena z Direktivo 2005/36, in na Direktivo 98/5) odločilo, da se ti direktivi dopolnjujeta tako, da za odvetnike držav članic določata dve možnosti, da so sprejeti v poklic odvetnika v državi članici gostiteljici pod strokovnim nazivom iz te države: glej točke od 27 do 35.

18 Uvodna izjava 33 in člen 1(1) Direktive 2006/123.

19 Uvodni izjavi 1 in 5 ter člen 1(1) Direktive 98/5. Glej tudi Predlog Komisije za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta za olajšanje trajnega opravljanja poklica odvetnika v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je bila kvalifikacija pridobljena, COM(94) 572 final (v nadaljevanju: predlog Komisije), točka 1.3.

42. Z namenom spodbujanja notranjega trga je cilj Direktive, da odvetnikom in uporabnikom pravnih storitev daje iste priložnosti v vseh državah članicah. Zlasti se poskuša odgovoriti na potrebe uporabnikov pravnih storitev, ki zaradi povečanih trgovinskih tokov, ki so posledica notranjega trga, iščejo nasvete pri opravljanju čezmejnih transakcij, kjer se pogosto prekrivajo mednarodno pravo, pravo Unije in nacionalna zakonodaja.²⁰

43. Tako je cilj Direktive med drugim odpraviti razlikovanje med nacionalnimi pravili glede pogojev za vpis pri pristojnih organih, ki so bila vzrok za neenakost in so ovirala prosto gibanje.²¹ Vзаjemno priznavanje poklicnih nazivov odvetnikov migrantov, ki želijo opravljati poklic pod poklicnim nazivom iz matične države podpira doseganje ciljev Direktive.²²

44. Vendar čeprav se Direktiva nanaša na pravico do ustanavljanja, ne ureja niti dostopa do odvetniškega poklica niti opravljanja tega poklica pod poklicnim nazivom iz države članice gostiteljice.²³

45. Pri uresničevanju svojih ciljev mora Direktiva uravnovesiti različne interese.

46. Prvič, išče ravnovesje med „avtomatično“ pravico odvetnikov migrantov, da se registrirajo pri pristojnih organih države članice gostiteljice, ne da bi država članica gostiteljica opravila kakršno koli predhodno preverjanje njihovih poklicnih kvalifikacij (člen 3(2)), in potrebo, da obvesti uporabnike pravnih storitev o obsegu strokovnega znanja takih odvetnikov – zato lahko odvetniki migranti opravljajo poklic samo pod poklicnim nazivom iz matične države, ki je izražen v jeziku matične države članice (člen 4(1)).²⁴

47. Drugič, odvetniki migranti imajo pravico, da svetujejo o pravnih zadevah ter da zastopajo in zagovarjajo stranke, po potrebi skupaj z odvetnikom, ki opravlja odvetniški poklic pred zadevnim sodnim organom (člen 5). V zameno se morajo registrirati pri pristojnem organu v državi članici gostiteljici, zanje pa veljajo obveznosti in pravila poklicnega ravnanja te države (člena 3 in 6).²⁵

48. Poleg tega, čeprav člen 3(2) Direktive 98/5 usklajuje zahteve, ki jih morajo izpolniti odvetniki, ki želijo opravljati svoje poklicne dejavnosti pod poklicnim nazivom iz matične države, Direktiva (i) ne določa nobenih pravil, ki se nanašajo na povsem domače situacije (uvodna izjava 7), (ii) ni v škodo nacionalni zakonodaji, ki ureja dostop do odvetniškega poklica in njegovo opravljanje pod poklicnim nazivom iz države članice gostiteljice (uvodna izjava 7) ter (iii) določa, da morajo odvetniki spoštovati pravila poklicnega ravnanja, ki veljajo v tej državi (uvodna izjava 8 in člen 6).²⁶

20 Uvodne izjave 1, 5 in 6.

21 Uvodna izjava 6 Direktive 98/5 in sodba z dne 17. julija 2014, *Torresi* (C-58/13 in C-59/13, EU:C:2014:2088, točka 37 in navedena sodna praksa).

22 Glej v tem smislu sodbo z dne 17. julija 2014, *Torresi* (C-58/13 in C-59/13, EU:C:2014:2088, točka 36 in navedena sodna praksa).

23 Sodba z dne 17. julija 2014, *Torresi* (C-58/13 in C-59/13, EU:C:2014:2088, točka 56).

24 Uvodna izjava 9. Glej v tem smislu sodbo z dne 7. novembra 2000, *Luksemburg/Parlament in Svet* (C-168/98, EU:C:2000:598), v kateri je Sodišče odločilo, „da je zakonodajalec Skupnosti, da bi olajšal določenemu razredu odvetnikov migrantov, da uresničujejo temeljno svobodo ustanavljanja, dal prednost ureditvi, ki med seboj povezuje informiranje potrošnika, omejitve glede obsega in podrobnih pravil izvajanja določenih dejavnosti, povezanih s poklicem, številna upoštevana pravila poklicne etike, obveznost zavarovanja ter disciplinsko ureditev, ki zajema pristojna telesa matične države članice in države članice gostiteljice, pred sistemom predhodnega preizkusa kvalifikacij v nacionalnem pravu države članice gostiteljice. Zakonodajalec ni odpravil zahteve, da mora zadevni odvetnik poznati nacionalno pravo, ki se uporabi v zadevah, ki jih obravnava, ampak ga je zgolj razrešil obveznosti, da dokazuje to znanje vnaprej“ (točka 43). Dodajam, da ker je poklicni naziv za grško ali ciprsko kvalificiranega odvetnika enak (Δικηγόρος), menim, da bi DSA lahko utemeljeno zahtevala, da brat Eirinaios morda z uporabo (Κόπος) za svojim imenom navede, da ni grško kvalificiran odvetnik. Glej točki 8 in 9 zgoraj.

25 Glej Predlog Komisije, točka 2.

26 Glej tudi Predlog Komisije, točka 3.3, v katerem se poudarja, da se predlog omejuje na določitev *minimalnih zahtev*, ki jih morajo izpolniti odvetniki migranti. V preostalem se nanaša predvsem na pravila poklicnega ravnanja, ki veljajo v državi članici gostiteljici za odvetnike, ki opravljajo poklic pod poklicnim nazivom iz te države.

49. Skratka, Direktiva 98/5 je hibridna direktiva, ki naslovi svobodo ustanavljanja za odvetnike migrante, ki želijo opravljati poklic pod nazivom iz matične države, tako da uskladi nekatere vidike, hkrati pa v drugih pogledih državam članicam pusti veliko stopnjo avtonomije. Spodbujanje svobode gibanja je uravnovešeno s potrebo, da se zagotovi varstvo uporabnikov in da odvetniki migranti izpolnjujejo svoje poklicne dolžnosti v državi članici gostiteljici v zvezi primernim izvajanjem sodne oblasti. Zato samodejno obstaja potencial za trenje med *sprejemom v poklic* (člen 3) in *pravili, ki urejajo opravljanje poklica* (člen 6).

Vprašanje za predhodno odločanje

50. Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3 Direktive 98/5 razlagati tako, da dovoljuje, da nacionalna pravila prepovedujejo menihom, da se registrirajo kot odvetniki pod poklicnim nazivom iz matične države, ker ne zagotavljajo določenih jamstev, ki so potrebna za opravljanje odvetniškega poklica.

51. Brat Eirinaios in Komisija trdita, da so v skladu s sodno prakso Sodišča s členom 3 Direktive 98/5 upoštevna pravila popolnoma usklajena. Predložitev potrdila o registraciji pri pristojnem organu v matični državi članici je edini pogoj, od katerega je odvisna registracija zadevne osebe v državi članici gostiteljici.²⁷ Ali ta oseba potem predloži številna jamstva, potrebna za opravljanje poklica odvetnika, ali ne, nadzira zadevna odvetniška zbornica pozneje v postopku.

52. Komisija dodaja, da vprašanje, ali člen 7(1) Direktive 98/5 (ki ureja disciplinski postopek, če odvetnik, ki opravlja poklic pod poklicnim nazivom iz matične države, ne bi izpolnil obveznosti, ki veljajo v državi članici gostiteljici) velja za brata Eirinaiosa, ni predmet tega postopka, ki se nanaša samo na njegovo pravico, da se registrira pri DSA.

53. Na obravnavi je DSA navedla, da bi morala sistematična razlaga členov 3(2) in 6(1) Direktive 98/5 glede na njene uvodne izjave pripeljati do ugotovitve, da lahko odvetniška zbornica zavrne registracijo odvetnika, ki želi opravljati poklic pod poklicnim nazivom iz matične države, če je iz predloženih dokumentov očitno, da obstaja zadržek glede take registracije v skladu z nacionalnim pravom.

54. Grška vlada trdi, da je treba člen 3 Direktive 98/5 brati skupaj z njenim členom 6. Če bi se menih registriral pri DSA pod poklicnim nazivom iz matične države, bi ga morali takoj izbrisati iz registra v skladu z grškimi pravili poklicnega ravnanja. To bi bil nesmiseln rezultat. Grška vlada meni, da menih ni neodvisen, kar pa je potrebno za opravljanje poklica odvetnika.

55. Nizozemska vlada trdi, da je treba člen 3 Direktive 98/5 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki menihu prepoveduje, da se registrira in opravlja poklic odvetnika pod poklicnim nazivom matične države. Člen 6 Direktive ne pokriva izčrpno pravil poklicnega ravnanja, ki bi jih bilo torej treba preučiti glede na druge določbe sekundarne zakonodaje, kot je člen 25(1)(a) Direktive 2006/123.

Registracija v skladu s členom 3 Direktive 98/5

56. Člen 3(2) Direktive 98/5 se nanaša samo na registracijo odvetnikov migrantov pri pristojnem organu države članice gostiteljice. Določa, da ta organ „registrira odvetnika“ po predložitvi upoštevnega potrdila.

²⁷ Sodba z dne 19. septembra 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587, točki 66 in 67).

57. Namen te določbe je odpraviti razlikovanje med nacionalnimi pravili glede pogojev za vpis pri pristojnih organih in torej vzpostavlja mehanizem za medsebojno priznavanje poklicnih nazivov odvetnikov migrantov (glej točko 43). Z njim so bili *popolnoma* usklajeni predhodni pogoji, ki se zahtevajo za uresničevanje pravice do ustanavljanja, ki jo podeljuje ta direktiva. Odvetnik, ki želi trajno opravljati poklic v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je pridobil svojo poklicno kvalifikacijo, se mora registrirati pri pristojnem organu v tej državi članici. Ta organ mora registrirati odvetnika „po predložitvi potrdila, ki dokazuje njegovo registracijo pri pristojnem organu v matični državi članici“.²⁸

58. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, je *edini* pogoj za registracijo, da zadevna oseba predloži to potrdilo pristojnemu organu države članice gostiteljice. Registracija v državi članici gostiteljici je potem obvezna, s čimer se zadevni osebi omogoči opravljanje poklica pod poklicnim nazivom iz matične države.²⁹ To analizo potrjuje predlog Komisije, v katerem je v komentarjih k členu 3 navedeno, da „[s]e registracija izvede *po zakonu*, če vlagatelj predloži potrdilo o svoji registraciji pri pristojnem organu v matični državi članici“ (moj poudarek). Registracija odvetniku migrantu odpre vrata za opravljanje poklica v državi članici gostiteljici.

59. Sodišče je namreč že razsodilo, da je treba šteti, da italijanska državljana, ki sta, potem ko sta pridobila univerzitetno diplomu iz prava v Italiji, pridobila še univerzitetno diplomu iz prava v Španiji in sta bila registrirana kot odvetnika v tej državi članici, s predložitvijo potrdila o vpisu v Španiji izpolnjujeta vse pogoje, potrebne za vpis v imenik odvetnikov v Italiji.³⁰

60. V istem smislu je Sodišče v zadevi Wilson odločilo, da je zahtevati od odvetnikov, ki opravljajo poklic pod poklicnim nazivom iz matične države, da se udeležijo pogovora, da bi svet zbornice lahko preveril, ali obvladajo upravne in sodne jezike države članice gostiteljice, v nasprotju z Direktivo 98/5.³¹

61. Iz sodne prakse izhaja, da države članice nimajo nobene diskrecije pri uvedbi dodatnih zahtev za registracijo odvetnikov migrantov pod poklicnim nazivom iz matične države.

62. Na določeni ravni je torej odgovor na vprašanje predložitvenega sodišča enostaven. Člen 3(2) Direktive 98/5 prepoveduje, da bi se določil dodaten pogoj za registracijo odvetnika pod njegovim poklicnim nazivom iz matične države, kot je pogoj, da zadevna oseba ne sme biti menih.

63. Ali ta sklep omaja interakcija členov 3 in 6 Direktive 98/5 ter obstoj nacionalnih pravil, ki določajo, da je treba odvetnike, ki so (ali ki postanejo) menihi, takoj izbrisati iz imenika odvetnikov, ali ki nalagajo določene obveznosti, kot je zahteva, da ima odvetnik sedež in pisarno na območju sodišča prve stopnje, ki mu je zadevna oseba dodeljena kot odvetnik, ali da prejme plačilo za svoje storitve?

64. Iz informacij, predloženih Sodišču, izhaja, da je določba nacionalnega prava, ki prepoveduje menihom, da *postanejo* odvetniki, ponovno uvedena v obliki prepovedi, da nekdo *je* menih in *opravlja poklic* odvetnika.³² Nacionalno sodišče mora preveriti, ali gre dejansko za to in je to razumevanje nacionalne zakonodaje pravilno. Ostala nacionalna pravila, na katera sta se sklicevali DSA in grška vlada, zajemajo obveznosti, da je odvetnik neodvisen, da se posveti izključno svojim poklicnim dolžnostim ter da ima sedež in pisarno na območju sodišča prve stopnje, ki mu je dodeljen kot odvetnik, in prepoved opravljanja storitev brezplačno. To je v bistvu utemeljeno s tem, da ker „bo“ nekdo, ki je menih, kršil pravila poklicnega ravnanja, zato sploh ne sme biti registriran kot odvetnik.

28 Sodba z dne 17. julija 2014, Torresi (C-58/13 in C-59/13, EU:C:2014:2088, točka 38 in navedena sodna praksa).

29 Sodba z dne 17. julija 2014, Torresi (C-58/13 in C-59/13, EU:C:2014:2088, točka 39 in navedena sodna praksa).

30 Sodba z dne 17. julija 2014, Torresi (C-58/13 in C-59/13, EU:C:2014:2088, točki 9 in 40).

31 Sodba z dne 19. septembra 2006 (C-506/04, EU:C:2006:587, točka 77). Glej tudi sodbo z dne 19. septembra 2006, Komisija/Luksemburg (C-193/05, EU:C:2006:588, točka 40).

32 Člen 7(1)(a) zakonika o odvetništvu, glej točko 22 zgoraj.

65. Pomembno je, da na začetku tega dela analize spomnim, kaj je tu sporno (pa tudi, pomembno, kaj *ni*). Ta postopek se nanaša na odvetnika migranta, ki se želi registrirati in nato opravljati poklic pod nazivom iz svoje matične države. *Ne* nanaša se na pravico Grčije ali katere koli druge države članice, da določa pogoje, pod katerimi se oseba lahko kvalificira kot odvetnik v skladu z *njenimi* pravili in opravlja poklic pod *njenim* poklicnim nazivom.

66. Ali člen 6 Direktive 98/5 državi članici dopušča, da se posamezniku, ki izpolnjuje pogoje za registracijo v skladu s členom 3 te direktive, prepove, da tam opravlja poklic odvetnika pod nazivom iz svoje matične države, ker kot pripadnik verskega reda *per definitionem* ne more ravnati tako, da zagotovi jamstva, ki so potrebna za opravljanje poklica odvetnika?

67. Tu menim, da bi bilo treba pri analizi razlikovati med konkretnim pravilom, da duhovnik ali menih ne more biti odvetnik, na eni strani in številnimi posameznimi pravili poklicnega ravnanja, na katera se sklicuje DSA (na primer, pravila, ki se nanašajo na to, da se odvetnik izključno posveti svojim dolžnostim odvetnika ali da mora imeti sedež in pisarno na predpisanem območju), na drugi strani.

68. Ne strinjam se, da se pravilo pravilno opredeli kot pravilo poklicnega *ravnanja*, ki spada v pristojnost države članice gostiteljice v skladu s členom 6 Direktive 98/5. Zdi se mi, da je tako pravilo, če se ga podrobno preučimo, pravilo, ki določa, da osebe z določenimi *značilnostmi* ne smejo opravljati poklica. Neizgovorjena domneva je, da se bo oseba A, ker ima te *značilnosti*, ko bo začela opravljati poklic, nujno *vedla* tako, da to ne bo sprejemljivo z vidika deontološkega kodeksa. Vendar je to domneva; pravila poklicnega ravnanja pa naj bi urejala dejansko ravnanje, ne pa domnevnega bodočega vedenja. Če se „menih“ nadomesti z „rdečelaso osebo“ v primeru, ki sem ga pravkar navedla, bo takoj postalo jasno, zakaj tako pravilo v pravem pomenu besede ni pravilo poklicnega ravnanja.

69. Naj dodam, da kolikor lahko vidim, bi tako pravilo poleg tega v resnici osebo, ki bi bila oškodovana, prikrajšalo za procesna jamstva, ki jih določata člena 7 in 9 Direktive 98/5. Če se domneva, da bo (na primer) rdečelasa oseba avtomatično kršila zaupanje stranke in se jo zato vnaprej disciplinira tako, da se jo izbriše iz imenika odvetnikov, še prede začne opravljati poklic, kako bi lahko skrbno zasnovan dvostranski postopek iz člena 7 med državo članico gostiteljico in matično državo članico ali pravica do predložitve zadeve sodišču v skladu s členom 9 nudila kakršno koli pravo varstvo?

70. Ker so v členu 6 Direktive 98/5 urejena samo pravila poklicnega ravnanja, iz tega sledi, da nacionalnega pravila, ki menihu absolutno prepoveduje opravljanje poklica odvetnika, ni mogoče uporabiti za odvetnika migranta, ki izpolnjuje pogoje za registracijo v skladu s členom 3 in ki želi opravljati poklic pod nazivom iz matične države.

71. Kako pa je z drugo kategorijo zgoraj opredeljenih pravil?

72. Iz člena 6(1) Direktive 98/5 je razvidno, da za odvetnike, ki v državi članici gostiteljici opravljajo poklic pod poklicnim nazivom iz svoje matične države, veljajo enaka pravila poklicnega ravnanja kakor za odvetnike, ki opravljajo poklic pod ustreznim poklicnim nazivom iz države članice gostiteljice.³³ Zato iz členov 6 in 7 te direktive sledi, da morajo taki odvetniki ravnati v skladu z dvema sklopoma pravil poklicnega ravnanja: pravili svoje matične države članice in pravili države članice gostiteljice. Če tega ne storijo, jim grozijo disciplinske sankcije in lahko za to poklicno odškodninsko odgovarjajo.³⁴

³³ Glej sodbo z dne 3. februarja 2011, Ebert (C-359/09, EU:C:2011:44, točka 39 in navedena sodna praksa).

³⁴ Sodba z dne 19. septembra 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587, točka 74).

73. Glede na to se mi zdi, da pristojni organi države članice gostiteljice nimajo pravice vnaprej domnevati, da se bo zadevna oseba, ker pripada verskemu redu (ali, če smo že pri tem, je ateist ali član določene politične ali filozofske skupine), avtomatično in neizogibno vedla tako, da bo kršila disciplinska pravila za odvetnike v tej državi članici. Nasprotno, čakati morajo in videti, kako bo zadevna oseba dejansko *ravnala v praksi*. To je navsezadnje tisto, kar naj bi pravila poklicnega ravnanja urejala.

74. Kot je Sodišče odločilo v zadevi Jakubowska, pravila poklicnega ravnanja v nasprotju s pravili, ki se nanašajo na pogoje za registracijo, *niso predmet uskladitve* in lahko torej znatno odstopajo od tistih, ki veljajo v matični državi članici. Nespoštovanje navedenih pravil lahko privede do izbrisa iz imenika v državi članici gostiteljici.³⁵ Sodišče je tam prav tako poudarilo, da je za opravljanje poklica odvetnika bistveno, da ni konflikta interesov, kar zlasti zahteva, da morajo biti odvetniki neodvisni od javnih organov in drugih gospodarskih subjektov, ki nikakor ne smejo vplivati nanj. Zato samega dejstva, da so določena pravila poklicnega ravnanja stroga, ni mogoče grajati. Vendar tako kot ta pravila veljajo brez razlikovanja za vse odvetnike, registrirane v tej državi članici, tudi ne bi smela presegati tega, kar je nujno potrebno za uresničitev njihovega cilja.³⁶

75. Pri presoji, ki jo je treba izvesti, je treba najprej ugotoviti, kateri cilji se uresničujejo z nacionalno zakonodajo.³⁷ Predložitveno sodišče je navedlo, da je razlog za prepoved menihom, da opravljajo poklic odvetnika, ta, da javni interes nalaga, da se odvetnik posveti izključno opravljanju svojih nalog, skupaj z dejstvom, da opravljanje poklica odvetnika vključuje ukvarjanje s spori, kar ni združljivo s statusom duhovnika. Predložitveno sodišče prav tako omenja zahtevo po poklicni neodvisnosti in svobodnem obravnavanju zadev. Določena pomožna pravila poklicnega ravnanja, ki so bila omenjena in v skladu s katerimi menih ne bi bil zmožen ravnati, zajemajo obveznost imeti sedež in pisarno na območju sodišča prve stopnje, ki mu je dodeljena zadevna oseba kot odvetnik, in prepoved opravljanja storitev brezplačno.

76. Zdi se mi, da navedena utemeljitev združuje, kar se dejansko lahko ustrezno opiše kot „cilje“ (in celo kot hvalevredne cilje) – varstvo primernega izvajanja sodne oblasti in zagotavljanje, da ima stranka dostop do nepristranskega svetovanja in ustreznega strokovnega zastopanja – in ponavljajočo se domnevo, da se oseba, ki pripada verskemu redu, „očitno“ ne bo sposobna vesti tako, da bo združljivo s temi cilji. V določenih okoliščinah določenega poklicnega ravnanja odvetnika je ta domneva lahko dejansko pravilna. Vendar je lahko tudi napačna. To je mogoče najbolje prikazati na dveh (izmišljenih) primerih.

77. Menih X opravlja poklic odvetnika kot manjšo, postransko intelektualno dejavnost, s katero si popestri svoje versko življenje. Redno zavrača obravnavo zadev za „slabe“ ljudi; svoje pravno svetovanje vedno prilagodi tako, da je v vseh pogledih skladno s tem, kar meni, da bi morala njegova stranka z moralnega vidika storiti, da bi se spoštoval verski nauk Cerkve; in ni redno prisoten na območju, ki mu je bil dodeljen kot odvetnik. Njegovo *ravnanje* v praksi očitno krši podrobna pravila poklicnega ravnanja v državi članici gostiteljici in spodkopava cilje javnega interesa, ki jih imajo ta pravila. Jasno je, da lahko (in dejansko morajo) pristojni organi države članice gostiteljice začeti disciplinski postopek zoper meniha X. Glede na opisana dejstva bo posledica tega postopka izbris iz imenika v državi članici gostiteljici. (Naj dodam, da bi lahko bil v težavah tudi v skladu z disciplinskimi predpisi svoje matične države članice.) Vendar se bo vse to zgodilo ob upoštevanju zakonitega postopka, menih X pa bo imel možnost izpodbijati odločitev, s katero je bil izbrisan iz imenika, pred sodiščem.

³⁵ Sodba z dne 2. decembra 2010 (C-225/09, EU:C:2010:729, točka 57).

³⁶ Sodba z dne 2. decembra 2010, Jakubowska (C-225/09, EU:C:2010:729, točke od 59 do 62).

³⁷ Glej v tem smislu in zgolj po analogiji sodbo z dne 21. oktobra 1999, Zenatti (C-67/98, EU:C:1999:514, točki 26 in 30).

78. Menih Y se s svojimi verskimi predstojniki pogovori o poklicnih zahtevah, ki jih bo moral upoštevati, če začne opravljati poklic odvetnika. Skupaj preučijo vsako od veljavnih pravil. Prejme potrebno odvezo, da ima lahko ustrezen sedež in pisarno na območju, ki mu je dodeljen. Dogovorijo se, da bo za svoje storitve zaračunaval običajne honorarje, nato pa jih dal določeni dobrodelni organizaciji. Ni se dolžan udeležiti skupne molitve med delavnikom, tako da se lahko posveti izključno svojim dolžnostim, ki jih ima kot odvetnik. Njegovi nadrejeni se strinjajo, da bodo spoštovali njegovo poklicno neodvisnost. Na podlagi tega začne menih Y opravljati poklic odvetnika, njegovo *ravnanje* kot odvetnika pa je brežhibno. Glede na opisana dejstva bi bilo očitno objektivno neupravičeno zoper njega začeti disciplinski postopek, še manj upravičen bi bil njegov izbris iz imenika odvetnikov. Čeprav je menih, ravna v skladu z upoštevnimi pravili poklicnega ravnanja.

79. Namenoma sem podala izmišljene primere. Ni del naloge tega Sodišča, da predvideva, kaj se bo zgodilo, če ali ko bo brat Eirinaios začel opravljati poklic odvetnika. Edina ugotovitev, do katere tu pridem – in s spoštovanjem predlagam, da je to edini vidik zgodbe, ki naj ga Sodišče obravnava pri odgovoru na predloženo vprašanje – je, da člen 6 Direktive 98/5 ne dovoli državi članici, da osebi, ki izpolnjuje pogoje za registracijo v skladu s členom 3, avtomatično prepove, da tam opravlja poklica odvetnika pod nazivom iz svoje matične države, ker kot pripadnik verskega reda *per definitionem* ne more ravnati tako, da zagotovi jamstva, ki so potrebna za opravljanje poklica odvetnika.

Predlog

80. Ob upoštevanju zgornjih preudarkov Sodišču predlagam, naj na vprašanje, ki ga je postavil Symvoulío tis Epikrateias (državni svet, Grčija), odgovori:

Člen 3(2) Direktive 98/5/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 za olajšanje trajnega opravljanja poklica odvetnika v drugi državi članici kakor tisti, v kateri je bila kvalifikacija pridobljena, je treba razlagati tako, da prepoveduje uporabo nacionalnega pravila, ki osebi prepoveduje, da se registrira kot odvetnik pod poklicnim nazivom iz matične države članice, ker je menih. Člen 6 navedene direktive državi članici ne dopušča, da osebi, ki izpolnjuje pogoje za registracijo v skladu s členom 3, avtomatično prepove, da tam opravlja poklic odvetnika pod nazivom iz svoje matične države, ker kot pripadnik verskega reda *per definitionem* ne more ravnati tako, da zagotovi jamstva, ki so potrebna za opravljanje poklica odvetnika.